

Omer MERZIĆ

Sarajevo

E-mail: omerz001@goldsmiths.ac.uk

Stručni rad/Professional article

UDK/UDC: 94:2-3:929Mehremić(497.6)

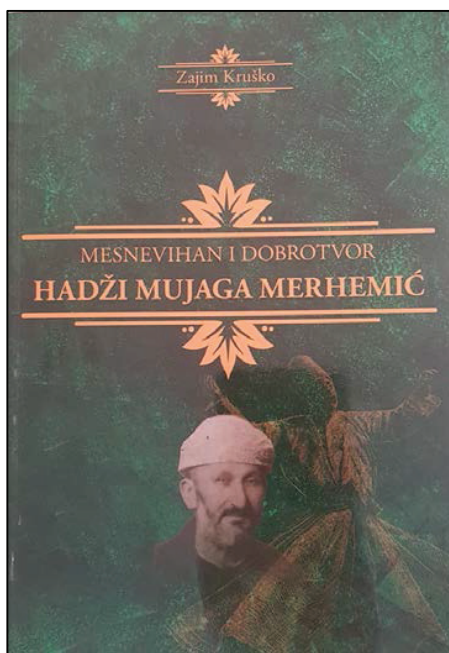
Kruško Z. (049.3)

DOI: <https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2021.4.5.328>

**Zajim Kruško, MESNEVIHAN I DOBROTVOR HADŽI
MUJAGA MERHEMIĆ, Stolac, Centar za istraživanje i
unaprjeđivanje duhovne i kulturne baštine u Bosni i
Hercegovini, Stolac 2019, 218 str.**

Hadži Mujaga Merhemić je bio jedan od najeminentnijih stanovnika Sarajeva u prvoj polovini dvadesetog stoljeća. On je bio jedan od glavnih predstavnika vjerske elite, ne samo zbog svoje učenosti, nego i zbog svog položaja u narodu, koji ga je cijenio i uvažavao. Hadži Mujaga Merhemić je dugo godina izučavao razne nauke, većinom vjerske, ali je i druge podsticao na to. Tako je u svojoj kući često priređivao predavanja i sijela na kojima su često prisutni bili najučevniji ljudi tog perioda. Osim toga porodica Merhemić je i sagradila jednu medresu koju su pohađali mnogi budući alimi. Zbog tih činjenica interesantno je što život i rad Hadži Mujage Merhemića nije bio tema obimnijeg istraživanja, već su pisani samo kraći i sporadični radovi.

Autor ove knjige je Zajim Kruško magistar islamskih nauka čiji interes istraživanja je tesavvuf s posebnim akcentom na tesavvuf u Bosni i Hercegovini. Njegova knjiga od 220 stranica, podijeljena je na osam poglavlja, odnosno 36 potpoglavlja, od čega je osmo poglavlje posvećeno literaturi. Puni naziv knjige je *Mesnevihan i dobtvor*

Hadži Mujaga Merhemić i izdavač je Centar za istraživanje i unaprijeđivanje duhovne i kulturne baštine u Bosni i Hercegovini – Stolac. Autor je pri izradi knjige koristio 39 knjiga, 58 radova i separata, te osam neobjavljenih dokumenata i arhivske građe. Također je autor uvrstio 15 slika, koje su većinom crno-bijele.

Kao što je već spomenuto ova knjiga ima osam poglavlja i prvo poglavlje nosi naziv *Ugledna porodica Merhemić*. U ovom poglavlju autor daje kraći historijat porodice Merhemić fokusirajući se na njihovo porijeklo i dolazak u Sarajevo, te načinom na koji su se obogatili, to jeste trgovinom ove porodice. Ovo poglavlje je relativno kratko u odnosu na druga, jer i sami izvori su oskudni, što uveliko otežava detaljnija istraživanja.

Naredno poglavlje je znatno veće jer govori o *Životopisu hadži Mujage Merhemića*. U ovom poglavlju autor se prvenstveno fokusira na rani period života hadži Mujage i na njegov privatni život. Tako Kruško na početku piše o hadži Mujaginim roditeljima, djetinstvu i obrazovanju, a kasnije o njegovim studijskim putovanjima, hadžu i bračnom životu. Na kraju autor i spominje vakufe i društveni angažman porodice Merhemić. Ovo poglavlje je u suštini proširenje i kompilacija dosadašnjih historijsko-biografskih radova o hadži Mujagi, s dodatkom pojedinih nepoznatih informacija koje dodatno nadograđuju naše poznavanje o historijatu hadži Mujage, ali i porodice Merhemić.

Treće poglavlje se razlikuje od prva dva, jer se fokus sklanja sa historijsko-biografskog izučavanja hadži Mujage, već se akcenat stavlja na, tako reći, njegovu vjersku biografiju. Zbog toga i samo poglavlje nosi naziv *Duhovne i moralne vrline hadži Mujage*. U ovom poglavlju autor se primarno fokusira na hadži Mujagin odnos prema vjeri i prema vjerskim učenicima i učenjacima, kao i njegove stavove koji se tiču pojedinih vjerskih pitanja. Tako u ovom poglavlju se govori o pobožnosti hadži Mujage i njegovom odnosu prema vjeri, jedino zadnja dva potpoglavlja ne spadaju u ovu tematsku cjelinu, a ona se odnose na smrt hadži Mujage Merhemića. Time se u određenoj mjeri sklad ovog poglavlja narušava, ali je ovo relativno zanemarljivo.

Naredno poglavlje sadrži informacije o njegovom radu na polju nauke i o njegovim predavanjima. Poglavlje nosi naziv *Ilumski (naučni) rad hadži Mujage Merhemića* i započinje s izlaganjem o doprinosu hadži Mujage u prevođenju perzijskih djela književnosti, s posebnim akcentom na prevođenje i tumačenje *Mesneviye* hazreti Mevlane Dželaludina Rumija. Osim toga ovo poglavlje sadrži informacije o drugim predavanjima koje je hadži Mujaga držao, kao i ljudima koji su dolazili da slušaju njegova predavanja. Osim toga Kruško spominje i hadži Mujagin doprinos kao epigrafičar, te navodi neke njegove epitafe i hronografe.

Peto poglavlje nosi naziv *Stav hadži Mujage o iseljavanju (hidžret) Bošnjaka u Tursku i druge države*. Ovo poglavlje je mnogo kraće od skoro svih drugih i govori o temi povlačenja domaćeg muslimanskog stanovništva zajedno sa Osmanskim Carstvom. Naredno poglavlje je možda i najkompleksnije od svih i u njemu autor izlaže različite narative i diskurse pojedinih intelektualnih skupina koji se tiču odnosa vjere prema nadolazećim promjenama. Poglavlje nosi naziv

Tradicionalisti i njihov odnos prema sunnetu kroz rasprave bosanskih muslimana. Tu autor obrađuje rasprave koje su se ticale emancipacije žena, nošenja šešira, korištenje vakufske imovine, imenovanja reisa i slično. Kruško osim što navodi stavove hadži Mujage on također navodi stavove i drugih intelektualaca tog perioda. Zadnje poglavlje prije literature se sastoji od par poučnih izreka hadži Mujage i upravo tako nosi i naslov.

Ovo djelo predstavlja potrebno osvježnje u izučavanju pojedinih važnih vjerskih i intelektualnih pojedinaca koji su nažalost u određenoj mjeri zanemareni. Takav je i slučaj sa hadži Mujagom Merhemićem koji je bio jedan od eminentnih građana Sarajeva u svome dobu, ali danas biva često zanemaren i stavljen sastrane. Također ovim djelom dat je veliki doprinos izučavanju jednog od vodećih mesnevihana Sarajeva i Bosne i Hercegovine. Time ovo djelo daje veoma značajnu podlogu za dalja istraživanja interpretacije Mesnevijske na ovim prostorima.